ធនាគារជាតិ នៃ កម្ពុជា

លេខ..

សុន្ទរកថា

លោកជំទាវបណ្ឌិត ជា សិរី ទេសាភិបាលធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា
ថ្លែងក្នុងពិធីបើកសន្និសីទម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចប្រចាំឆ្នាំលើកទី១០
ស្តីពី "ហានិភ័យអាកាសធាតុ និងអន្តរកាលឆ្ពោះទៅកាន់សេដ្ឋកិច្ចបៃតង"

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃសុក្រ ១១រោច ខែកត្តិក ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស.២៥៦៧
ត្រូវនឹងថ្ងៃទី០៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣

៙៙៙✵៚៚៚

សូមគោរពៈ

- លោកស្រី Alissar Chaker តំណាងអង្គការ UNDP ប្រចាំកម្ពុជា!
- ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោកឧកញ៉ា លោក លោកស្រី នាងកញ្ញា ជាទីមេត្រី!

តាងនាមធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ខ្ញុំមានសេចក្តីសោមនស្សរីករាយជាអនេកនិងស្វាគមន៍ ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោកឧកញ៉ា លោក លោកស្រី និងនាងកញ្ញាទាំងអស់ ដែលកំពុងចូលរួមដោយផ្ទាល់និងតាមប្រព័ន្ធអនឡាញនៃគណនី Facebook ផ្លូវការរបស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា នៅក្នុងសន្និសីទម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចប្រចាំឆ្នាំ២០២៣។ ឆ្នាំនេះគឺជាលើកទី១០ហើយ ដែលធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាបានបង្កើតឱ្យមានសន្និសីទម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចឡើង ក្នុងគោលបំណងរួមចំណែកក្នុងការស្រាវជ្រាវ ដែលជាការងារចាំបាច់សម្រាប់ការផ្តល់ជាធាតុចូលសំខាន់នៅក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិ។ ខ្ញុំពិតជាមានមោទនភាព ដែលនៅក្នុង១ទសវត្សរ៍កន្លងមកនេះ ប្រធានបទសំខាន់ៗជាច្រើនត្រូវបានលើកយកមកស្រាវជ្រាវ ជាអាទិ៍រួមមាន បញ្ហាស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុ បរិយាបន្នហិរញ្ញវត្ថុ មូលដ្ឋានកំណើនសេដ្ឋកិច្ច សហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម សេដ្ឋកិច្ចឌីជីថល ការស្តារសេដ្ឋកិច្ចក្រោយវិបត្តិកូវីដ-១៩។ល។ ខ្ញុំសូមវាយតម្លៃខ្ពស់ចំពោះលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ ដែលកាន់តែមានគុណភាព ហើយអ្នកស្រាវជ្រាវដែលមានចំណាប់អារម្មណ៍បានចូលរួមកាន់តែច្រើន។

ប្រអប់សំបុត្រលេខ ២៥, ឡូត៍លេខ ៤៨ ផ្លូវលេខ ១០២ កែងនឹងផ្លូវលេខ ១៩ សង្កាត់វត្តភ្នំ ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ , ទូរស័ព្ទ : (៨៥៥-២៣) ៧២២ ៥៦៣, ទូរស័ព្ទ / ទូរសារ : (៨៥៥-២៣) ៤២៦ ១១៧

នៅឆ្នាំ២០២៣នេះ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាបានជ្រើសរើសយកប្រធានបទពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងដំណើរការឆ្ពោះទៅរកសេដ្ឋកិច្ចបៃតងរបស់កម្ពុជា។ ការសម្រេចកំណត់យកប្រធានបទនេះឡើង គឺដោយសារមជ្ឈដ្ឋានជាតិ តំបន់ និងអន្តរជាតិ បាននិងកំពុងផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់កាន់តែខ្លាំង ហើយបានជំរុញឱ្យគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធបញ្ជ្រាបបញ្ហានេះទៅក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយនិងសកម្មភាពរបស់ខ្លួន។ ជាពិសេសទៅទៀតនោះកម្ពុជាក៏បានដើរតួនាទីកាន់តែសកម្ម ក្នុងការរួមចំណែកកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបានប្តេជ្ញាដាក់ចេញគោលនយោបាយឆ្ពោះទៅកាន់សេដ្ឋកិច្ចបៃតង។

បច្ចុប្បន្ន សីតុណ្ហភាពពិភពលោកបានកើនឡើងប្រមាណ ១,២អង្សា ធៀបនឹងសម័យមុនបដិវត្តន៍ឧស្សាហកម្ម (១៨៥០-១៩០០) ហើយសីតុណ្ហភាពនឹងអាចកើនឡើងដល់ ២,៧អង្សា នៅត្រឹមឆ្នាំ២១០០ ប្រសិនបើគ្មានកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងបន្ថែមទេនោះ។ ការកើនឡើងកម្តៅចាប់ពី ២អង្សា ត្រូវបានចាត់ទុកថាគឺជាចំណុច ដែលមិនអាចស្តារវិញបាន ដូចជាការរលាយផ្ទាំងទឹកកកនៅតំបន់ប៉ូល ការបាត់បង់ប្រព័ន្ធជីវចម្រុះ និងការកកើតនៃមេរោគឆ្លងរាតត្បាតជាដើម។ ជាក់ស្តែង គ្រោះមហន្តរាយបានកើតចេញឡើងជាបន្តបន្ទាប់ ដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដូចជាគ្រោះទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួត ខ្យល់ព្យុះ ដែលកើតមានកាន់តែញឹកញាប់ និងធ្ងន់ធ្ងរជាងមុន ព្រមទាំងបានបង្កជាវិបត្តិសុខភាព ស្បៀងអាហារ ការបាត់បង់អាយុជីវិត និងការខូចខាតហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធយ៉ាងដំណំ។ លើសពីនេះ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមិនត្រឹមតែបង្កហានិភ័យជារូបវន្តប៉ុណ្ណោះទេ (physical risks) ថែមទាំងទៅលើសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមទាំងមូល ដោយគ្មានព្រំដែន តាមរយៈវិស័យពាណិជ្ជកម្ម ការវិនិយោគ អតិផរណា អត្រាការប្រាក់ ភាពអត់ការងារធ្វើ រហូតដល់អស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមទាំងមូល។

ដើម្បីឈានទៅកាត់បន្ថយការកើនឡើងកម្តៅឱ្យស្ថិតនៅទាបជាង ២អង្សា និងល្អបំផុតត្រឹម ១,៥អង្សា ស្របតាមគោលដៅនៃកិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីសឆ្នាំ២០១៥ ពិភពលោកចាំបាច់ត្រូវកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ឱ្យបានយ៉ាងតិច ៤៥% នៅត្រឹមឆ្នាំ២០៣០ ធៀបនឹងឆ្នាំ២០១៩ និងឆ្ពោះទៅកាន់អព្យាក្រឹតកាបូន (net zero emission) ឱ្យបានត្រឹមឆ្នាំ២០៥០ ពោលត្រូវលុបបំបាត់ការបញ្ចេញឧស្ម័នកាបូន ឬរាល់ការបញ្ចេញឧស្ម័នកាបូនទៅក្នុងបរិយាកាស ត្រូវស្រូបយកមកវិញឱ្យស្មើសូន្យ។ ប៉ុន្តែ ការសម្រេចឱ្យបានមហិច្ឆតានេះ

ត្រូវជួបប្រទះនឹងបញ្ហាប្រឈមជាច្រើន ដោយសារអព្យាក្រឹតកាបូន តម្រូវឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរដំណើរការនៃសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គម ដែលចាប់តាំងពីបដិវត្តន៍ឧស្សាហកម្មនៅក្នុងសតវត្សរ៍ទី១៩មក សេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកបានពឹងផ្អែកយ៉ាងខ្លាំងទៅលើថាមពលហ្វូស៊ីលក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គមវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកទេស។ ក្នុងន័យនេះ គេចាំបាច់ត្រូវការហិរញ្ញប្បទានសន្ធឹកសន្ធាប់ដើម្បីវិនិយោគទៅលើការផលិតថាមពលស្អាត និងបច្ចេកវិទ្យា ដែលមិនបំភាយឧស្ម័នកាបូន ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដោយគិតគូរដល់បរិស្ថាន និងរក្សាបាននូវគម្របព្រៃឈើដែលដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការស្រូបយកឧស្ម័នកាបូន ទន្ទឹមនឹងការអភិវឌ្ឍជំនាញយុវជនស្របតាមការវិវត្តនៃរចនាសម្ព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចឆ្ពោះទៅកាន់សេដ្ឋកិច្ចបៃតង ក៏ដូចជាស្មារតីភ្ញាក់រឭករបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការផ្លាស់ប្តូរទម្លាប់ប្រើប្រាស់ថង់ប្លាស្ទិកនិងវត្ថុធាតុដើមផ្សេងទៀត ដែលមានលក្ខណៈបំពុលបរិស្ថានខ្លាំង។ល។ ម្យ៉ាងទៀត ឥទ្ធិពលនៃការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក៏នាំទៅរកការផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ច ដែលអាចភ្ជាប់ជាមួយនូវហានិភ័យនានា (transition risks)។ ហានិភ័យទាំងអស់នេះ អាចបណ្តាលមកពីឥទ្ធិពលនៃការដាក់ចេញនិងអនុវត្តន៍ នូវគោលនយោបាយ និងវិធានការក្នុងសកម្មភាពគាំទ្រដល់ការទប់ទល់បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ ហើយកិច្ចការទាំងនេះ អាចមានភាពខុសប្លែកគ្នាទៅតាមតំបន់និងប្រទេសនីមួយៗ ផ្អែកលើកម្រិត និងគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍រួមរបស់រដ្ឋាភិបាល។ ដូច្នេះ មុននឹងដាក់ចេញនូវវិធានការនានា ទាមទារឱ្យមានការសិក្សា និងពិភាក្សាឱ្យបានស៊ីជម្រៅ សំដៅគាំទ្រ និងបន្ស៊ីគ្នាឲ្យស្របជាមួយគោលដៅអភិវឌ្ឍជាតិ និងអាចអនុវត្តបានប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

- ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី នាងកញ្ញា ជាទីមេត្រី!

កម្ពុជាជាប្រទេសមួយដែលបញ្ចេញឧស្ម័នកាបូនទាប ប៉ុន្តែជាប្រទេសមួយដែលងាយរងគ្រោះនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាពិសេសតាមរយៈវិស័យកសិកម្ម។ យោងតាមរបាយការណ៍ដែលទើបចេញផ្សាយកាលពីចុងខែតុលារបស់ធនាគារពិភពលោក កម្ពុជាកំពុងរងផលប៉ះពាល់ខ្លាំងពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយភាពរាំងស្ងួតនិងទឹកជំនន់បានកើតមានញឹកញាប់និងខ្លាំងជាងមុន ដែលក្នុងនោះផលស្រូវបានបាត់បង់ប្រមាណ ១០០លានដុល្លារអាមេរិកដោយសារគ្រោះរាំងស្ងួតបណ្តាលមកពីបាតុភូត El Nino កាលពីឆ្នាំ២០១៩ ខណៈដែល

គ្រោះទឹកជំនន់នៅខែកញ្ញាឆ្នាំ២០២២ បានប៉ះពាល់ខេត្តចំនួន១៩ និងប្រជាពលរដ្ឋប្រមាណ ៨ម៉ឺន៥ពាន់គ្រួសារ។ គួររំលេចថា ជាទូទៅ ផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងវិស័យកសិកម្មដោយផ្ទាល់ និងវិស័យដទៃទៀតដោយប្រយោល។ ដោយម្ហូបអាហារតំណាងឱ្យជាង ៤៣% នៃកន្ត្រកទំនិញនិងសេវា ដែលក្រុមគ្រួសារនៅកម្ពុជាប្រើប្រាស់ជាប្រចាំ ដូចនេះផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅលើវិស័យកសិកម្ម អាចបង្កជាបញ្ហាសន្តិសុខស្បៀងនិងទំនិញឡើងថ្លៃ ដែលប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋជារួម។ បញ្ហានេះក៏អាចនឹងរួមចំណែកបង្កើនវិសមភាពសង្គម និងធ្វើឱ្យក្រុមគ្រួសារនិងប្រជាពលរដ្ឋងាយរងគ្រោះធ្លាក់ចុះទៅក្រោមបន្ទាត់ក្រីក្រផងដែរ។

ប្រឈមនឹងបញ្ហានេះ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការទប់ស្កាត់និងគ្រប់គ្រងផលវិបាកកើតចេញពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយបានកំណត់យកបញ្ហាថាមពល អាកាសធាតុ និងបរិស្ថាន ជារបៀបវារៈគោលនយោបាយដ៏សំខាន់មួយ ក្នុងចំណោមអាទិភាពគោលនយោបាយផ្សេងទៀត ដូចដែលបានឆ្លុះបញ្ចាំងក្នុង "ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា ២០១៤-២០២៣", "យុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ ដំណាក់កាលទី១" និង "យុទ្ធសាស្ត្រចក្រាវិស័យបរិស្ថាន ២០២៣-២០២៨" សំដៅកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ លើកកម្ពស់ការសម្របខ្លួន និងពង្រឹងភាពធន់នៃសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមកម្ពុជាទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ជាមួយគ្នានេះដែរ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា បានចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងដំណើរការរៀបចំ និងគំនិតផ្តួចផ្តើមនៃការជំរុញហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយចីរភាព ក្នុងនោះរួមមាន៖ ១/-ការគាំទ្រការដាក់ចេញគោលការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយចីរភាព របស់សមាគមធនាគារនៅកម្ពុជា ដើម្បីឱ្យគ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុទាំងអស់ចូលរួមអនុវត្ត ២/-ការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌសហប្រតិបត្តិការរវាងធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ក្រសួងបរិស្ថាន និងសមាគមធនាគារនៅកម្ពុជា ដើម្បីចែករំលែកព័ត៌មាន និងបង្កើតឲ្យមានគំនិតផ្តួចផ្តើមនានាសម្រាប់សកម្មភាពទប់ទល់បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ និង ៣/-ការបណ្តុះបណ្តាលនិងកសាងសមត្ថភាពទៅលើហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយចីរភាព និងការការពារហានិភ័យបណ្តាលមកពីបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ សម្រាប់គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងភាគីពាក់ព័ន្ធ។ ក្រៅពីនេះ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាក៏បានចូលរួម ក្នុងក្របខ័ណ្ឌអន្តរជាតិតាមរយៈគំនិតផ្តួចផ្តើម និងកិច្ចពិភាក្សា ជាមួយស្ថាប័នមួយ

ចំនួនដូចជា បណ្តាញធនាគារកណ្តាលនិងអាជ្ញាធរត្រួតពិនិត្យសម្រាប់ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុបៃតង (Network of Central Banks and Supervisors for Greening the Financial System-NFGS) ក្រុមការងារបរិយាបន្នហិរញ្ញវត្ថុបៃតង (Inclusive Green Finance Working Group-IGFWG) គម្រោងភាពជាដៃគូសម្រាប់សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចបៃតងរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ (UN Partnership for Action on Green Economy – PAGE) និង ក្រុមការងារអាស៊ានលើកិច្ចការបណ្តាញធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយចីរភាព (ASEAN Taskforce on Sustainable Finance and Sustainable Banking Network)។ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ក៏បានសហការជាមួយអង្គការជាច្រើនដូចជា UNESCAP, សម្ព័ន្ធសម្រាប់បរិយាបន្នហិរញ្ញវត្ថុ (AFI) សាជីវកម្មហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ (IFC) ក្នុងកិច្ចការពង្រឹងការចូលរួមផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានបៃតង ព្រមទាំងបានវិនិយោគទុនបម្រុងអន្តរជាតិមួយផ្នែកលើសញ្ញាបណ្ណបៃតង និងបានក្លាយជាសមាជិកនៃគណៈកម្មការពិគ្រោះយោបល់ សម្រាប់មូលនិធិបៃតងក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ក្នុងឆ្នាំ២០២២ ផងដែរ។

ទិសដៅបន្ត ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា នឹងអនុវត្តគំនិតផ្តួចផ្តើមសំខាន់ៗបន្ថែមទៀតក្នុងគោលដៅ បង្កើតឱ្យមានយន្តការគាំទ្រ និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីចាំបាច់ ដើម្បីជំរុញហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយចីរភាព និងសកម្មភាពជាសារវន្តក្នុងការពារហានិភ័យបណ្តាលមកពីបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ។ កិច្ចការទាំងនោះរួមមាន៖ ១/-ការបង្កើតផែនទីមគ្គុទ្ទេសក៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយចីរភាព (Sustainable Finance Roadmaps) ២/-ការបង្កើតប្រព័ន្ធវត្ថុករសាស្ត្រសម្រាប់ហិញ្ញវត្ថុប្រកបដោយចីរភាព (Sustainable Finance Taxonomy) ៣/-ការរៀបចំយន្តការរាយការណ៍ស្តីពី ហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយចីរភាព ដើម្បីតម្លាភាព និងការទទួលខុសត្រូវ (Reporting and Disclosure Framework) ៤/-ការកសាងសមត្ថភាព និងចំណេះដឹង ដល់វិស័យធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងភាគីពាក់ព័ន្ធ (Capacity Building and Awareness Raising) និង ៥/-ការពង្រឹងក្របខ័ណ្ឌវាយតម្លៃ និងការពារហានិភ័យ បណ្តាលមកពីបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ របស់គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ (Climate Risks Analysis and Mitigation) ជាដើម។

នាបន្តិចទៀតនេះ ខ្ញុំក៏នឹងចូលរួមក្នុងពិធីចុះអនុស្សារណៈនៃកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា និងគណៈកម្មការសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក (UNESCAP) ដើម្បីសហការរៀបចំបង្កើតផែនទីមគ្គុទ្ទេសក៍ហិរញ្ញវត្ថុ

ប្រកបដោយចីរភាពរបស់កម្ពុជា (Sustainable Finance Roadmaps) ក្នុងគោលដៅដាក់ចេញនូវទស្សនវិស័យ និងគំនិតផ្តួចផ្តើមចាំបាច់ក្នុងការជម្រុញហិរញ្ញវត្ថុប្រកដោយចីរភាពនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងពង្រឹងបន្ថែមទៀតនូវការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុនៅកម្ពុជា ឱ្យកាន់តែមានភាពធន់ ស្ថិរភាព និងអាចចូលរួមក្នុងការកៀរគរហិរញ្ញប្បទានសម្រាប់សកម្មភាពទប់ទល់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។]

- ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី នាងកញ្ញា ជាទីមេត្រី!

ទោះយ៉ាងណា ការរួមបញ្ចូលគោលនយោបាយឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងលើកកម្ពស់សេដ្ឋកិច្ចបៃតងទៅក្នុងចក្ខុវិស័យអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ទាមទារនូវការប្តេជ្ញាខ្ពស់ និងការចូលរួមពីគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ និងចាប់ពីពេលនេះតទៅ ដើម្បីសម្រេចបានចក្ខុវិស័យឆ្នាំ២០៥០ ក្នុងការសម្រេចបានអព្យាក្រឹតកាបូននិងការប្រែក្លាយកម្ពុជាទៅជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ដែលមានភាពធន់ តម្រូវឱ្យមានការតម្រង់ទិសគោលនយោបាយ និងការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពជាប់ជាប្រចាំ។

ខ្ញុំជឿថាសន្និសីទម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចនាថ្ងៃនេះ នឹងជម្រាបជូនពីលទ្ធផលស្រាវជ្រាវរបស់អ្នកស្រាវជ្រាវយើង ដែលមកពីក្រសួងបរិស្ថាន ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា មជ្ឈដ្ឋានឧត្តមសិក្សា និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ដែលបានធ្វើការស្រាវជ្រាវជុំវិញហានិភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងដំណើរឆ្ពោះទៅសេដ្ឋកិច្ចបៃតង។ បន្ថែមលើនេះ យើងក៏មានវាគ្មិនគន្លឹះ អ្នកជំនាញ និងតំណាងមកពីក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងសាធារណៈនិងឯកជន ចូលរួមផ្តល់កិច្ចពិភាក្សាចែករំលែកចំណេះដឹងទៅលើបញ្ហានេះផងដែរ។

ឆ្លៀតក្នុងឱកាសនេះ ខ្ញុំក៏សូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះអង្គការ UNDP ដែលបានចូលរួមសហការរៀបចំសន្និសីទនេះឡើង និងសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះវាគ្មិនគន្លឹះ វាគ្មិនពិភាក្សា និងអ្នកស្រាវជ្រាវរបស់យើងទាំងអស់ ដែលបានចំណាយពេលវេលាដ៏មានតម្លៃចូលរួមចំណែកក្នុងការធ្វើឱ្យការស្រាវជ្រាវ ក៏ដូចជាការពិភាក្សា នៅក្នុងសន្និសីទម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចនាថ្ងៃនេះ។ ខ្ញុំក៏សូមគូសបញ្ជាក់ផងដែរថា ការស្រាវជ្រាវនៅកម្ពុជានៅខ្វះខាតជាច្រើន ទាំងការចូលរួមរបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ ទាំងគុណភាពនៃការស្រាវជ្រាវ ដែលទាមទារមានកិច្ចខិតខំ

ពង្រឹងការស្រាវជ្រាវបន្ថែមទៀត ជាពិសេសការគាំទ្រពីគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ក្នុងការលើកកម្ពស់ការចូលរួមការស្រាវជ្រាវនិងការបណ្តុះបណ្តាលលើការស្រាវជ្រាវ។ *[លោក Neil Armstrong អាកាសយានិករបស់សហរដ្ឋអាមេរិកទី១ដែលបានទៅដល់ភពព្រះច័ន្ទ* បានលើកឡើងថា *"ការសិក្សាស្រាវជ្រាវគឺជាដំណើរការនៃការបង្កើនចំណេះដឹង"។ ចំណេះដឹងថ្មីៗនេះហើយដែលនឹងរួមចំណែកអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមឱ្យមានការរីកចម្រើនប្រកបដោយនិរន្តរភាព។]*

ខ្ញុំសូមជូនពរឱ្យសន្និសីទរបស់យើងដំណើរការដោយជោគជ័យ និងសូមប្រកាសបើកសន្និសីទម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចលើកទី១០ ចាប់ពីពេលនេះតទៅ។

សូមអរគុណ!